

Rördrommen *Botaurus stellaris* i Sverige 1979

LARS BROBERG

"Ingen fågel har en så fjärrljudande låt som rördromhanen" skrev Erik Rosenberg. "Under gynnsamma akustiska förhållanden kan den uppfattas på fem till sju km. På avstånd hörs ... ett tre till sju gånger ... upprepat tjurböl".

Just det vittljudande "tjurbölet" gör rördrommen ovanligt tacksam att inventera, och resultaten stämmer dessutom väl med verkligheten. Den senaste riksinventeringen, som presenteras här, visar på en ökning i antal.

Den andra riksinventeringen av rördrom i Sverige genomfördes under 1979. Här presenteras resultatet av denna inventering och görs en jämförelse med den föregående landsomfattande inventeringen, som utfördes 1969 och som tidigare har redovisats av Broberg (1971). Som ett exempel på vad som hänt mellan de båda riksinventeringsåren och åren närmast efter 1979 redovisas också data för perioden 1969—85 från Söderfjärden i Mälaren där det lokala beståndet årligen totalinventerats sedan 1945 (egen undersökning).

Målsättningen har vid båda riksinventeringarna främst varit att registrera rördrommens aktuella utbredning i Sverige, i hur många sjöar den förekommit och hur stor den adulta hanpopulationen har varit genom räkning av antalet tutande rördromhanar.

Totalsumman för 1969, som efter en försiktig utvärdering angavs till 150 revirhävdande hanar, kunde förväntas överträffas väsentligt under 1979 års inventering då en successiv ökning av rördrom noterats under hela 1970-talet, med speciellt god förekomst 1978. Så blev också i viss mån fallet, men förutsättningarna för ytterligare ett rekordår försvann i och med att vintern 1978/79 blev mycket sträng i Västeuropa där rördrommarna övervintrar. Nu råkade inventeringen 1979 oturligt infalla under det första stora förluståret sedan 1970. År 1978 framstår därför fortfarande, och ännu i mitten av 1980-talet, som århundradets bästa år för rördrommen i Sverige.

Inventeringsuppdrag

På uppdrag av SOF:s forskningskommitté riksinveterades under 1979 tre arter, förutom rördrom

även brun kärnhök och sångsvan. Gemensamt uppdrag publicerades i *VF* 38 (1979): 57—59 samt i många av de regionala fågeltidskrifterna. En kort notis var också införd i *Svensk Jakt* nr 8/1979.

Följande rördromobservationer skulle rapporteras under 1979:

1. Vinterfynd under januari—februari.
2. Tidiga vårfynd under mars.
3. Tutande hanar under april—juni (rekommenderad inventeringsperiod 1 maj—10 juni).

För en jämförelse med toppåret 1978 skulle också antalet hörda hanar uppges för både 1978 och 1979 för sådana regioner eller lokaler, som inventerats lika noga båda åren.

Innan nätet av lokala rapportkommittéer ännu var heltäckande och innan den årliga fågelrapporteringen fått sitt nuvarande stora omfång, genomfördes riksinventeringarna bl.a. med hjälp av personliga kontakter och en omfattande korrespondens. Så var fallet med inventeringen av rördrom 1969. Inventeringen 1979 kunde däremot helt anförtros de lokala rapportkommittéerna och resultatet bygger nästan helt på det material dessa redovisat i brev eller i de lokala fågeltidskrifterna.

Resultat

Vinterfynd under januari—februari 1979

Enligt *Sveriges fåglar* (SOF 1978) flyttar svenska rördrommar i september—november till västra Europa. Arten övervintrar även fåtaligt i södra och mellersta Sverige, särskilt under milda vintrar.

Den aktuella vintern 1978/79 var betydligt kallare och snörikare än normalt. På grund av den svåra issituationen fanns det knappast förutsättningar

för övervintring uppe i Mellansverige, inte ens vid Tåkern eller i Mälardalen där ofta försök till övervintring förekommer.

Däremot rapporterades under januari—februari 1979 några enstaka rördrommar från Skåne: Skålderviken 1, Åhus hamn 1 och Egeside 1 (Lrk Skåne/O. Persson i brev). Enligt Karlsson (1975) torde det vara regel att några övervintrar varje år i Skåne, t.ex. vid Krankesjön. Att sådana vintergäster inte alltid har sitt ursprung i Sverige exemplifieras av den unga rördrom som den 23 december 1978 omkom vid Sövdesjön och som visade sig vara ringmärkt i Finland (RC/S. Österlöf i brev).

Också i Blekinge, där enstaka vinterfynd har gjorts under senare år, påträffades under januari 1979 ett exemplar vid Bredasund och ett på Listerlandet (Lrk Blekinge/C.-I. Carlsson i brev).

Trots det bistra klimatet rapporterades således även under högvintermånaderna januari—februari 1979 totalt fem fynd av rördrom från södra Sverige.

Tidiga vårfynd under mars

Rördrommarna återvänder till Sverige under mars—april (SOF 1978). Tidiga vårar börjar regelbundet revirhävande i Skåne i mitten av mars (Karlsson 1975). Så sker även ibland i Mälardalen med tidigasteneringar i Söderfjärden den 10 mars 1975 och 12 mars 1961 (Broberg 1980).

Men den sena våren 1979, med t.ex. många sjöar i Södermanland isfria först omkring den 24 april, rapporterades inga revirläten alls under mars månad. De tidigaste hanarna hördes i Tåkern först den 4 april (T. Persson i brev) och i Söderfjärden den 6 april.

Dessförinnan gjordes dock några enstaka observationer, även dessa vid de två stora häckningslokalerna i Mellansverige: Tåkern den 20 mars (T. Persson i brev) och Söderfjärden den 21 mars. Detta tycks ha varit de första och enda observationerna av nyanlända rördrommar i Sverige under mars 1979.

Tutande hanar under april—juni

Huvuduppgiften var att lokalisera de revirhävande hanarna och därigenom få ett begrepp om beståndets storlek. (Här sätts likhetstecken mellan antalet hanar och antalet par även om rördrommarna ofta kan var parade med två eller flera honor.)

Positiva rapporter inkom från 13 landskap i södra och mellersta Sverige, nordligast från Dalarna. Fyndens geografiska fördelning framgår av kartan (figur 1) där samtliga rapporterade hanar medtagits, även sådana som hörts endast vid något enstaka tillfälle under häckningsperioden och som av rapportörerna bedömts som sannolikt tillfälliga besökare.

Huvudutbredningsområdet har inte ändrats väsentligt sedan 1969, jämför karta i VF 30: 92. Även nu återfanns 94 procent av beståndet mellan 58° och 60°N i det vassrika mellansvenska slättsjöområdet kring Väneren, i Östergötland, Närke och Mälarlandskapen. Endast ett fåtal rördromhanar hördes i de södra landskapen söder om 58°N (Skåne 9, Blekinge 2, Småland 2 och Gotland 2) och norr om 60°N (norra Uppland 3, Dalarna 1 och Gästrikland 1). I Halland, Bohuslän och Dalsland saknades rördrom helt. (Angående tillfälliga fynd 1976—81 i udda landskap se även Risberg (1982).)

Sammanlagt för 1979 rapporterades 275 tutande rördromhanar från 85 sjöar och våtmarker. Detta skall jämföras med 189 hanar i 44 sjöar vid den föregående inventeringen 1969, en ökning med 46%. Utifrån detta uppskattas antalet rördrompar i Sverige 1979 till 270—300. Samtidigt görs en något generösare tolkning av materialet för 1969 som nu uppvärderas från 150 till 180—200 par. Inventeringsresultatet för 1969 och 1979 redovisas landskapsvis i tabell 1.

Nedan följer en sammanfattning av rapporterna från de olika landskapen. För områden med endast några få fynd ges mera noggranna data. Annars är strävan att ange de viktigaste förekomsterna, framför allt sjöar med två eller flera rördromrevir. Här anges också vad som är känt om förekomsten 1978 samt om den minskning som blev följden av den hårda vintern 1978/79.

Skåne: Under våren och försommaren 1979 hördes 5 respektive 2 hanar på de båda traditionellt goda lokalerna Hammarsjön och Krankesjön. Ytterligare en hane noterades i vardera Araslövssjön och Sjesjön på gränsen till Blekinge. I Oppmannasjön observerades dessutom en flygande fågel flera gånger den 25 juni, som möjligen kan ha varit en fiskande hona, men någon tutande hane hade inte

Övervintrande rördrom i Blekinge — åtminstone under milda vintrar finns enstaka exemplar kvar i Sydsverige. Foto: Björn-Eyvind Swahn/N.
Normally some Bitterns winter in South Sweden.

Tabell 1. Antalet tutande rördromhanar *Botaurus stellaris* och antalet rördromsjöar i olika landskap 1969 och 1979.

Numbers of booming male Bitterns and numbers of lakes with boomers in the provinces of Sweden in the census years 1969 and 1979.

Landskap Province	Antal hanar Males		Antal sjöar Lakes	
	1969	1979	1969	1979
Skåne	7	9	4	4
Blekinge	0	2	0	2
Småland	0	2	0	2
Öland	2	0	2	0
Gotland	3	2	3	2
Halland	0	0	0	0
Bohuslän	0	0	0	0
Dalsland	0	0	0	0
Västergötland	5	13	2	3
Östergötland	47	50	7	9
Närke	11	9	6	5
Södermanland	38	91	10	35
Uppland	40	49	10	18
Västmanland	28	30	3	5
Värmland	8	17	2	5
Dalarna	0	1	0	1
Gästrikland	0	1	0	1
Norrland (utom Gstr)	0	0	0	0
Summa Sverige ¹⁾ Sweden, totals	189	275	44	85

¹⁾ Totalsummorna för hela riket är lägre än delsummorna då några gränssjöar (Mälaren, Vänern, Hjälmaren, Väringen, Siesjön) ingår i mer än ett landskap.

noterats vid sjön trots att häckfågelinventering genomförts.

Totalt 9 hörda hanar i Skåne 1979 var ett något *bättre* resultat än de närmast föregående åren, vilket knappast var väntat efter den kalla vintern. Årsumman för 1978 om 7–8 tutande exemplar betecknas som normal för Skåne (Lrk Sk/O. Persson i brev, Nordöstra Skånes Fågelklubb/H. Wittzell i brev).

Blekinge: Rördrommen uppträder endast tillfälligt i Blekinge och har aldrig hörts regelbundet på någon lokal en längre period (G. Strömberg i brev). Under 1979 rapporterad hörd i Siesjön vid Sölvesborg (samma hane även noterad för Skåne) samt i en vassvik vid Säby, Ramdala (Lrk Bl/C.-I. Carlsson i brev).

Småland: I Kronobergs län saknas säkra lokaler. Inga rördrommar rapporterades under 1977 och 1978. Men 1979 hördes 1 hane vid Sunnavik, Åsnen, och 1 hane i Lidhemssjön, Uråsa (Lrk Sm G/B. Johanson i brev).

I Jönköpings län hördes inga rördrommar under 1979 (Västbo fågelklubb/S. Johanson i brev, Norra Smålands

OF/W. Strömblad i brev).

Inte heller i Kalmar län påträffades någon rördrom 1979 (Lrk Sm H/B. Lewander i brev).

Öland: Endast undantagsvis påträffas rördrommar på Öland. Under 1978 hördes 1 hane i Hornsjön, men under 1979 inrapporterades inte något fynd (Lrk Öl/Ö. Fritz och A. Waldenström i brev).

Gotland: Under 1979 hördes rördrom på två lokaler, Alnäsaträsk och Fardumeträsk. Ingen speciell inventering företogs, men sjöarna besöktes i ungefär samma utsträckning som 1978 då rördrom hördes på sju lokaler varför en verklig minskning synes ha skett (Lrk Gtl/S. Högström och S. Hedgren i brev).

Halland och Bohuslän: Både i Halland och i Bohuslän tycks lämpliga häckningsbiotoper saknas. Enstaka ströfynd görs utmed kusten, men ingen rördrom hördes under 1979 (Lrk s.HI/A. Wirdheim i brev, Lrk n.HI—Boh/P. Alström i brev).

Dalsland: Inga fynd kända 1979. Lämpliga biotoper saknas troligen, då arten hittills endast påträffats sporadiskt i landskapet (Lrk Dsl/S. Hult i brev).

Västergötland: I södra Älvsborgs län har en långsam ökning skett fram till 1978, då det fanns minst 7 tutande hanar i Dettern och 3 vid norra Vänersnäs. Under riksinventeringsåret 1979 hade antalet reducerats till 6 tutande i Dettern (Lrk Vg P/I. Johansson i brev).

I Skaraborgs län registrerades minst 17 hanar 1978 för att 1979 ha minskat till 7. Av dessa satt 5 i olika Vänervikar och vardera 1 exemplar i Hornborgasjön och Sjötorpsjön (Olsson 1978, Skidell 1979).

Totalt hördes i Västergötland 27 hanar 1978 och 13 hanar 1979, vilket innebär en halvering av populationen.

Östergötland: Sedan 1960 har rördrom anträffats på 23 lokaler i landskapet. Av dessa kontrollerades 20 lokaler 1979, vilket resulterade i 49–50 hanar i nio sjöar. Bästa sjöar var Tåkern (37 hanar), Roxen (4) och Boren (2). Antalet hanar på ej kontrollerade lokaler, jämte Roxen och Boren som vardera kan ha hyst 1–2 hanar utöver de rapporterade, kan maximalt ha uppgått till 5–7 hanar. Slutresultatet för Östergötland 1979 skattas till 50 hanar.

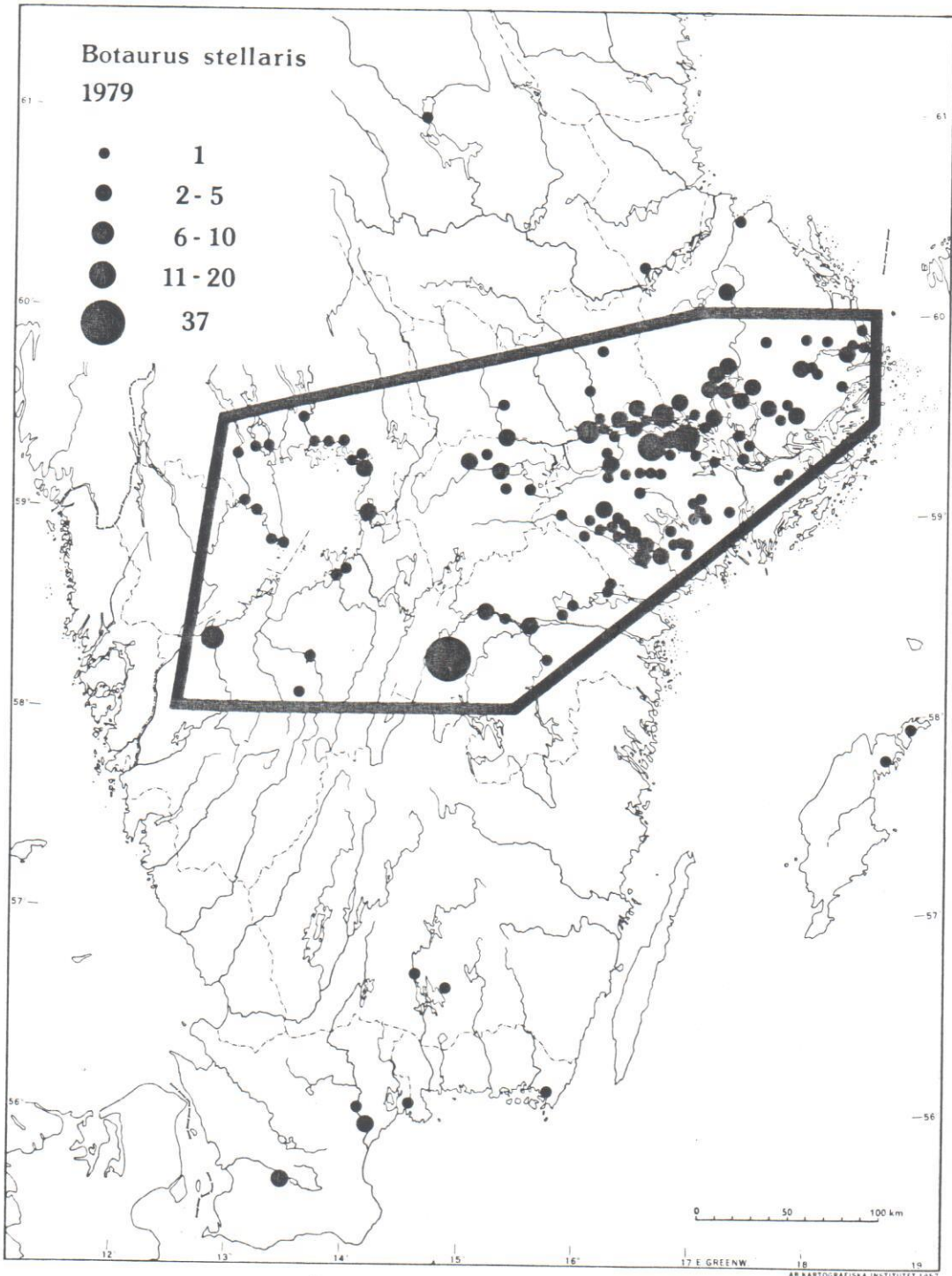
Under 1979 rapporterades 69 hanar i landskapet. Men rapporteringen var ofullständig detta år, och det verkliga antalet torde ha uppgått till omkring 75. Detta innebär att minskningen mellan 1978 och 1979 skulle ha varit ungefär en tredjedel. Sannolikheten för att någon lokal i Östergötland regelbundet skulle hysa rördrom utan att detta är känt är liten (Lrk Ög/T. Tyrberg i brev).

I Tåkern, Sveriges rördromrikaste sjö näst Mälaren,

Figur 1. Fynd av tutande rördromhanar *Botaurus stellaris* i Sverige 1979. 94% registrerades inom det markerade området mellan 58° och 60°N.

Records of booming male Bitterns in Sweden in 1979. 94% were located in Central Sweden between 58° and 60°N.

rördrom

mmar på
en under
Ö. Fritz

kaler, Al-
ventering
utsträck-
varför en
fågström

Böhuslän
ska strö-
les under
-Boh/P.

oper sak-
oradiskt

gsam ök-
ande ha-
ksinven-
tutande i

1978 för
Vänervi-
och Sjö-

h 13 ha-
tionen.
ts på 23
lokaler
ar. Bästa
(2). An-
ven och
r de rap-
nar. Slut-
mar.

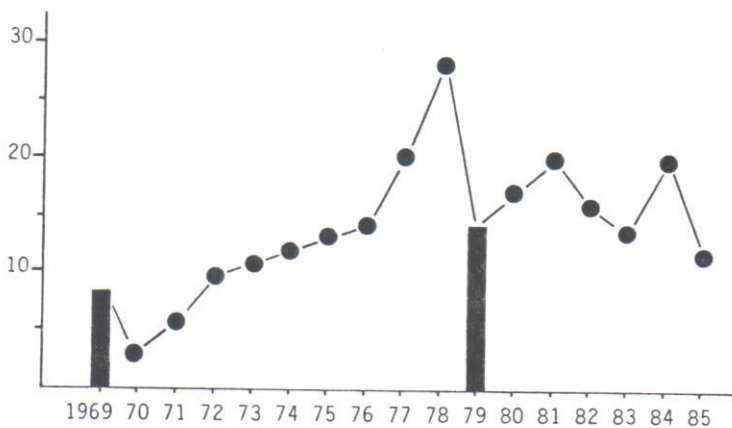
pet. Men
verkliga
nebär att
ungefär
stergöt-
detta är

Mälaren,

us stella-
markerade

in 1979.
58° and

Figur 2. Antalet tutande rördromhanar *Botaurus stellaris* i Söderfjärden, Mälaren, 1965-85. Staplarna markerar riksinventeringsåren 1969 och 1979.

Annual totals of booming male Bitterns in Söderfjärden, Lake Mälaren, in 1965-85. The national census years 1969 and 1979 are specially marked.

sker inventering årligen under mars-juli. En klar nedgång, med 27 procent, registrerades mellan 1978 (51 hanar) och riksinventeringsåret 1979 (37 hanar) (T. Persson i brev).

Närke: I Närke rapporterades 9 hörda hanar i fem sjöar: Hjälmarén (3), Tysslingen (3), Kvismaren (1), S. Lången (1) och Våringen (1). I den senare sjön även 1 hane i Västmanlandsdelen (Lrk Nr/R. Nilsson i brev, Lrk Vstm/S. Larsson i brev).

Södermanland: En regional inventering 1979, organiserad av Föreningen Sörmlands Ornitologer inom Sörmlands rapportområde, gav 89 tutande rördromhanar i 33 sjöar. Täckningen av området bedömdes som god. Bästa sjöar, de enda med mer än 1 hane, var Mälaren med 42 hanar (varav Tynnelsöfjärden 17 och Söderfjärden 14), Långhalsen (12), Hallbosjön (4) och Hjälmarén (2). Inventeringen har utförligt redovisats i *Fåglar i Sörmland* (Broberg 1980).

Från Södertörn rapporterades rördrom från ytterligare två sjöar, Ågestasjön och Örlången (Lrk Sth/R. Staav i brev).

Totalsumman 91 hanar i 35 sjöar gör Södermanland till det för närvarande klart rördromrikaste landskapet i Sverige.

Under de båda föregående åren, 1977 och 1978, uppgick antalet hanar till minst 100 med 1978 som hittills bästa år. Utan att någon specialinventering utlysts inkom 1978 rapporter från hela Södermanland, inklusive Södertörn, om 103 hanar i 35 sjöar. Dock saknades rapporter från flera goda lokaler varför totalsumman skall uppräknas med minst ett 20-tal. Det verkliga antalet rördromhanar i Södermanland 1978 bedöms ha uppgått till 125-140.

Även Söderfjärden nådde sin topp 1978 med 28 hanar (figur 2). Detta välinventerade bestånd halverades till 1979 medan minskningen för hela landskapet torde ha stannat vid ungefär en tredjedel.

Uppland: I Uppland finns liksom i Södermanland ett stort antal goda rördromlokaler spridda över landskapet. Flertalet rördrommar är dock vanligen placerade i Mälarevikarnas vassar och till en del i Roslagen.

I Upplands rapportområde var 1977 och 1978 de sannolikt bästa rördromåren under 1900-talet med vardera minst 60 tutande hanar. Antalet hade 1979 reducerats till 36 hanar, en minskning med omkring 40 procent.

Inberäknat Stockholmsområdet hördes i Uppland 1979 totalt 49 rördromhanar i 18 sjöar, varav bl.a. 26 i Mälaren, 3 i Fysingen och 2 vardera i Brosjön, Skedeviken, Angarnsjöängen och Vendelsjön.

Vid 1969 års inventering gjordes inga fynd norr om Uppsala (nordligaste svenska lokal 1969 var Ösmaren i Roslagen på 59°52' N). Även 1979 råkade det vara magert i de norduppländska sjöarna, utom de 2 hanarna i Vendelsjön fanns endast 1 vid Ledskär (Lrk Upl/M. Tjernberg i brev, Lrk Sth/R. Staav i brev, Roslagens OF/L. Ols-son i brev).

Västmanland: Från Västmanland rapporterades 1979 sammanlagt 30 rördromhanar, varav 26 hördes i Mälarevassarna. Utanför Mälareområdet hördes 1 hane i vardera Fläcksjön, Västersjön, Hultasjön och Våringen. I den senare sjön fanns ytterligare 1 hane på Närkessidan. Observationerna har sammanställts i *Fåglar i Västmanland* (Magnusson 1979).

1979 var ett sämre rördromår än de närmast föregående åren, och flera tidigare lokaler stod tomma. I Askövikens landskapets viktigaste rördromlokal, minskade antalet hanar från 8 (år 1978) till 3. Totala antalet inrapporterade rördrommar 1978 var dock detsamma som 1979 (30 hanar), men inventeringen 1979 var mångfalt mer täckande (Lrk Vstm/S. Larsson i brev).

Värmland: Sammanlagt hördes 17 hanar i landskapets södra delar, därav 13 i Väneren och 1 i vardera Panken, Kroppkärrsjön, Gillbergasjön och Norra Hyn. Inventeringen har redovisats i *Värmlandsornitologen* (Axelsson 1980).

Bet
radesDalarn
servati
vid Sar
är lämj
(Lrk D
FyncGästril
sjön, C
fyndet
dock in
DenHälsing
och 19
dagstid
nalavde
brev).Medelf
Medelf
i brev).Ångerr
ermanlVästerl
Västerl
Inga fyNorrbö
har ingHärjed
gen int
brev).Jämtla
ten ånr
Jmt/A.Lappla
Norén

Bästa

Av de
1979 h
hanar.
procer
centre
minst
nar),
Srm (l
ifrån å
porter.
Hamn
sjön i
ska h

Betydligt fler rördrommar, 30 tutande hanar, rapporterades 1978 (Borgström & Carlsson 1979).

Dalarna: Uppträder tillfälligt i Dalarna. Endast fem observationer har gjorts före 1979, då 1 hane hördes i maj vid Sandängarna, Mora, på 61°02'N. De få lokaler som är lämpade för rördrom avlyssnas årligen av ornitologer (Lrk Dlr/M. Forslund i brev).

Fyndet i Dalarna var det nordligaste i Sverige 1979.

Gästrikland: En hane tutade i början av maj 1979 i Fängsjön, Österfärnebo. Denna fågel var det nionde kända fyndet i landskapet, varav sju gjorts under 1970-talet, dock ingen 1978 (Lrk Gstr/B. Risberg i brev).

Denna hane var det enda fyndet i Norrland under 1979.

Hälsingland: Fynd har gjorts i Hälsingland 1971, 1974 och 1975. Men inga observationer 1979 trots upprop i dagstidningar och extra insatser av medlemmar i regionalavdelningen i Gävleborgs län (Lrk Hls/G. Junevik i brev).

Medelpad: Rördrommen är endast tillfälligt anträffad i Medelpad. Ingen observation 1979 (Lrk Mpd/O. Elofson i brev).

Ångermanland: Ännu 1979 inget fynd av rördrom i Ångermanland (Lrk Ång/G. Malmquist i brev).

Västerbotten: Första och hittills enda fyndet av rördrom i Västerbotten gjordes i Obbola den 20 december 1978. Inga fynd under 1979 (Lrk Vb/L. Andersson i brev).

Norrbottnen: Enligt fågelrapporter i *Norrbottnens Natur* har inga observationer av rördrom gjorts under 1979.

Härjedalen: Ingen rördrom i Härjedalen 1979 och veterligen inte heller tidigare (Lrk Hjd/R. Näs och K. Bylin i brev).

Jämtland: I Jämtland hördes inga rördrommar 1979. Arten ännu ej funnen i landskapet under 1900-talet (Lrk Jmt/A. Eriksson i brev).

Lappland: Inga rördrommar härupe 1979 (Lrk s.Lpl/E. Norén muntl.).

Bästa rördromsjöar

Av de 85 sjöar varifrån rördrom rapporterades 1979 har det endast i 17 (20%) hörts två eller flera hanar. Men dessa 17 sjöar har tillsammans hyst 75 procent av hela beståndet. Och 61 procent var koncentrerade enbart till de fyra bästa sjöarna, med minst 10 hanar vardera, nämligen Mälaren (94 hanar), Tåkern (37), Vänern (24) och Långhalsen i Srm (12). I tabell 2 redovisas de totalt 20 sjöar varifrån åtminstone något av åren 1969 och 1979 rapporterats minst två hörda rördrommar. Alla, utom Hammarsjön och Krankesjön i Skåne och Vendelsjön i norra Uppland, är belägna i det mellansvenska huvudutbredningsområdet. Alla utgörs av

Tabell 2. Förteckning över 20 sjöar i Sverige varifrån minst två tutande rördromhanar *Botaurus stellaris* rapporterades under något av de båda riksinventeringsåren 1969 och 1979. Rangordning efter förekomsten 1979.

A list of 20 lakes in Sweden, where two or more male Bitterns were heard in 1969 and/or 1979 (ranked according to 1979 figures).

Sjö Lake	Landskap Province	Antal hanar Males	
		1969	1979
Mälaren	Srm, Upl, Vstm	76	94
Tåkern	Ög	29	37
Vänern	Dsl, Vg, Vrm	10	24
Långhalsen	Srm	6	12
Hjälmaren	Nrk, Srm, Vstm	5	5
Hammarsjön	Sk	2	5
Roxen	Ög	9	4
Hallbosjön	Srm	3	4
Tysslingen	Nrk	3	3
Fysingen	Upl	2	3
Boren	Ög	5	2
Krankesjön	Sk	3	2
Brosjön	Upl	2	2
Skedviken	Upl	1	2
Angarnsjöängen	Upl	1	2
Vendelsjön	Upl	—	2
Väringen	Nrk, Vstm	—	2
Hornborgasjön	Vg	2	1
Kvismaren	Nrk	2	1
Vallentunasjön	Upl	2	1

vassjöar i slättbygd. Kustlokaler med salt eller bräckt vatten tycks inte gärna accepteras som häckningslokaler.

Toppåret 1978 och vinterförlusterna 1978/79

Beroende på vintrarnas svårighetsgrad varierar antalet rördrommar betydligt mellan olika år. En enda hård isvinter kan lokalt medföra en halvering av det häckande beståndet. Day (1981) har angivit att det nordvästeuropeiska beståndet efter vintern 1978/79 minskade med 30—50%. Dessa siffror gäller även för Sveriges del, dock med undantag för Skåne där det lilla beståndet inte tycks ha reducerats alls. I Östergötland och Södermanland torde minskningen ha uppgått till omkring en tredjedel, i Uppland till 40%, i Värmland till drygt 40% och i Västergötland till 50%. Ännu kraftigare minskning kan ha skett av den lilla öpopulationen på Gotland. För två väsentliga häckningslokaler i Mellansverige, som specialinventeras årligen, noterades en